

Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Necesidades de formación no ámbito laboral	Código	652511220	
Titulación				
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	Malheiro Gutiérrez, José Manuel	Correo electrónico	jose.malheirog@udc.es	
Profesorado	Malheiro Gutiérrez, José Manuel	Correo electrónico	jose.malheirog@udc.es	
Web	www.udc.es/dep/pdce/xmalheiro/			
Descrición xeral	Esta asignatura está orientada a afondar na relación que existe entre o mundo da formación e o do traballo. E especialmente, explorando as posibilidades de intervención que ofrece, desde o punto de vista profesional, tanto a formación para o traballo ou ocupacional, como a formación no traballo, ou continua.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
- Comprender a lexislación básica que ampara e desenvolve a intervención psicoeducativa na formación ocupacional e continua.	AP6	BM1	CM1
	AP8	BM2	CM3
	AP14	BM3	CM4
- Coñecer as necesidades formativas básicas nos diferentes contextos sociolaborais.		BM4	CM5
		BM5	CM6
			CM7
- Coñecer os instrumentos básicos da formación para o traballo nos diferentes ámbitos de intervención sociolaboral.			CM8
- Diseñar e avaliar intervencións e programas de formación nos diferentes contornos sociolaborais.			
- Coñecer e valorar as competencias que buscan o desenvolvemento do potencial individual, os procedementos que se utilizan para a súa concreción práctica, o contido e nivel de cualificación, así como a súa incidencia nas oportunidades laborais das persoas.			
Coñecer e valorar as competencias que buscan o desenvolvemento do potencial individual, os procedementos que se utilizan para a súa concreción práctica, o contido e nivel de cualificación, así como a necesidade da educación ao longo da vida	AP15	BM8	
		BM10	
Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional		BM8	
Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.		BM10	

Contidos	
Temas	Subtemas

1. A educación non formal: definición , marco normativo e ámbitos de actuación	1.1. Definición e características da educación non formal. 2.2. Ámbitos de intervención psicopedagóxica educación non formal.
2. A formación profesional: definición, marco normativo e ámbitos de actuación	2.1. Formación profesional regrada 2.2. Formación profesional ocupacional 2.3. Formación profesional continua
3. A intervención psicopedagóxica no ámbito da formación profesional para o emprego ocupacional e continua	3.1. A Formación Profesional para o Emprego no espazo da ENF 3.2. Sistemas de cualificacións e acreditacións profesionais 3.3. Os certificados de profesionalidade como instrumentos de acreditación das cualificacións profesionais 3.4. Formación profesional e Emprendemento
4. O profesional da psicopedagogía como axente da Formación Profesional para o Emprego	4.1. Competencias e funcións 4.2. Desenvolvemento profesional
5. Proxecto de intervención sociolaboral	

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	A14	5	0	5
Sesión maxistral	C3 C5	20	0	20
Discusión dirixida	B3 B5	10	0	10
Estudo de casos	A6 A8 A15 C4 C8	10	0	10
Lecturas	C5 C6 C7	0	8	8
Proba de ensaio	A6 A14 B3 B5 B8	2	0	2
Traballos tutelados	B1 B2 B4 B10 C1	1	9	10
Atención personalizada		10	0	10

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, que partan dos saberes previos do alumnado.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe. A clase maxistral é tamén coñecida como ?conferencia?, ?método expositivo? ou ?lección maxistral?. Esta última modalidade sóese reservar a un tipo especial de lección impartida por un profesor en ocasións especiais, cun contido que supón unha elaboración orixinal e baseada no uso case exclusivo da palabra como vía de transmisión da información á audiencia.
Discusión dirixida	Técnica de dinámica de grupos na que os membros dun grupo discuten de forma libre, informal e espontánea sobre un tema, aínda que poden estar coordinados por un moderador.

Estudo de casos	Metodoloxía onde o suxeito se enfrenta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.
Lecturas	Son un conxunto de textos e documentación escrita que se recolleron e editaron como fonte de profundización nos contidos traballados.
Proba de ensaio	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude valorando que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Utilízase para a avaliación diagnóstica, formativa e sumativa. Permite medir as habilidades que non poden avaliarse con probas obxectivas como a capacidade de crítica, de síntese, de comparación, de redacción e de orixinalidade do estudante; polo que implica un estudo amplo e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do "cómo facer as cousas?". Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-tutor.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Estudo de casos Actividades iniciais Traballos tutelados	<p>A situación actual de pandemia obriga a ter en conta aquelas adaptacións que veñan impostas polo límite de aforo das instalacións e polas posibles incidencias puntuais que se poidan producir, para o que será necesario seguir utilizando os recursos síncronos e asíncronos dos que dispón a Universidade para o apoio á docencia e a innovación: email, Teams e Campus Virtual fundamentalmente. A través desas vías combinadas, farase chegar ao alumnado toda a información necesaria (instrucións, contidos, materiais, recomendacións, informacións) para o correcto seguimento das clases.</p> <p>O proceso para a elaboración dos traballos encomendados terán unha atención permanente e no seu caso persoalizada mediante as canles indicadas, coa finalidade de manter o apoio e o seguimento regular e individualizado necesarios nas diferentes propostas de aprendizaxe.</p> <p>Aínda que non é obrigatoria a asistencia ás titorías, o profesor estará dispoñible o seu horario de atención ao alumnado de xeito regular, semanalmente, para resolver as dificultades que o seu traballo planteen. É preferible solicitar previamente a titoría. Nota importante: o profesor non avaliará aqueles traballos que non foran previamente tutelados e dos que non se teña constancia, para o cal, darase oportuna información no seu momento.</p> <p>As titorías individuais poderán ser tanto virtuais como presenciais, mantendo, neste caso, as debidas medidas de seguridade. As titorías grupais serán virtuais a través de TEAMS.</p> <p>Por razóns de hixiene, limpeza e desinfección do centro, estará prohibido o consumo de alimentos nas aulas.</p>

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
--------------	---------------------------	------------	---------------

Actividades iniciais	A14	Actividades que se levan a cabo antes de iniciar calquera proceso de ensino-aprendizaxe a fin de coñecer as competencias, intereses e/ou motivacións que posúe o alumnado para o logro dos obxectivos que se queren alcanzar, vinculados a un programa formativo. Con ela preténdese obter información relevante que permita articular a docencia para favorecer aprendizaxes eficaces e significativos, que partan dos saberes previos do alumnado.	10
Traballos tutelados	B1 B2 B4 B10 C1	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais). Está referida prioritariamente ao aprendizaxe do ?cómo facer as cousas?. Constitúe unha opción baseada na asunción polos estudantes da responsabilidade pola súa propia aprendizaxe. Este sistema de ensino baséase en dous elementos básicos: a aprendizaxe independente dos estudantes e o seguimento desa aprendizaxe polo profesor-titor.	70
Proba de ensaio	A6 A14 B3 B5 B8	Proba na que se busca responder por escrito a preguntas de certa amplitude valorando que se proporcione a resposta esperada, combinada coa capacidade de razoamento (argumentar, relacionar, etc.), creatividade e espírito crítico. Utilízase para a avaliación diagnóstica, formativa e sumativa. Permite medir as habilidades que non poden avaliarse con probas obxectivas como a capacidade de crítica, de síntese, de comparación, de redacción e de orixinalidade do estudante; polo que implica un estudo amplo e profundo dos contidos, sen perder de vista o conxunto das ideas e as súas relacións.	20

Observacións avaliación

Os contidos e todas as

actividades a desenvolver no marco do programa da materia, por parte do profesor, realizaranse na lingua galega; e tratándose dun contexto de aprendizaxe como é o da Historia da educación, terase en conta a boa disposición do alumnado á hora de empregar este idioma, co debido respecto e atención, no desenvolvemento das diferentes actividades de clase, ben sexa de xeito oral ou escrito.

A puntualidade, a regularidade da asistencia ás sesións de clase así como o interese amosado, a actitude diante da materia e das actividades, e a participación e colaboración serán aspectos obxecto de avaliación. Sendo así, o alumno ou alumna que acumule máis de tres faltas de asistencia deixa de considerarse asistente pasando a ser avaliado seguindo os criterios do alumnado non asistente. Aqueles alumnos ou alumnas que por causas excepcionais non poden asistir regularmente ás clases presenciais, ás interactivas ou a ambas, é necesario que o xustifiquen debidamente para poder ter dereito a unha avaliación axustada ás súas necesidades, evitando agravios co resto do alumnado. Estas circunstancias deben ser expostas convenientemente ao profesor ao inicio das clases, ou no momento en que se produzan, para poder estudar a mellor opción en cada caso, en beneficio do alumno ou alumna e o seu dereito á aprendizaxe en igualdade e equidade.

Para superar a materia é imprescindible ter realizadas de xeito positivo todas e cada unha das actividades de avaliación. En caso contrario, a cualificación será de suspenso. Gardaranse as partes aprobadas durante a convocatoria anual. A asistencia e participación activa e esixente nas dinámicas de aula serán consideradas de forma positiva no proceso de avaliación. Calquera circunstancia persoal que poida alterar o seguimento da materia por parte do alumnado deberá ser comunicada ao inicio do curso para a súa oportuna e axeitada consideración. Para o alumnado que, por razóns debidamente acreditadas, non poida ter unha asistencia sistemática e o faga a tempo parcial, establécense criterios de avaliación adecuados, en cada caso, ás súas circunstancias, garantindo a igualdade de oportunidades. Criterios de avaliación:- Proba de ensaio (50%)- Traballos realizados en pequeno grupo (40%)- Outros aspectos (Actitude, asistencia, interese amosado, etc.) (10%)- O alumnado de segunda oportunidade deberá realizar unha proba obxectiva que contará o 100% da cualificación.- No caso de ter estudantes con discapacidade, e dependendo da mesma, arbitraranse as probas oportunas contando co asesoramento da Unidade Universitaria de Atención á Diversidade (ADI).

Fontes de información

Bibliografía básica

- Aguilera Izquierdo, R., García Piñeiro, N., Cristóbal Roncero, R. (2005). El régimen jurídico de la formación continua. Madrid, Civitas
- Badia Garganté, A., Mauri Majós, T., Monereo Font, C. (coords.) (2006). La práctica psicopedagógica en educación no formal. Volumen II. Barcelona : UOC
- Contreras Gallego, M. (2006). La inserción laboral de los titulados universitarios y su relación con la formación continua. Granada : Grupo Editorial Universitario,
- Equipo IFES (Instituto de Formación y Estudios Sociales) (2008). Puentes entre la educación no formal e informal y el empleo, entre la educación permanente y el empleo: alternativas. Madrid : Subdirección General de Información Administrativa y Publicaciones, Ministerio de Trabajo e
- Filella, G. (Coord.) (1999). La intervenció psicopedògica en el context no formal. Lleida, Pagès
- García Leal, C. (2006). Formación y orientación laboral. Madrid : McGrawHill,
- Miguel González, J., González Soto, Ángel Pío (2000). Formación y empresa: las organizaciones como marco de la formación. Educación XX1. revista de la facultad de Educación, páxs. 163-218
- Molina Martín, S., Hernández García, J., Rodríguez Menéndez, Mª del C.a (2007). Los programas de formación ocupacional: una alternativa al término de la educación obligatoria. Revisya complutense de educación, vol. 18, nº 2, páxs. 105-124
- Sala Franco, T., Pedrajas Moreno, A., Lleó Casanova, B. (2005). La formación profesional continua de los trabajadores en la empresa. Madrid, Tirant lo Blanch
- Sánchez Delgado, P. (2000). Metodología y evaluación de los procesos de formación continua. Formación y Empleo. enseñanza y competencias, páxs. 199-229
- Sarceda Gorgoso, Mª del C. (2008). Diseño en formación ocupacional e inserción laboral. Vigo : Universidade de Vigo
- Sarramona López, J. (2002). La formación continua laboral. Madrid, Biblioteca Nueva
- Sarramona López, J. (2006). El nuevo modelo de formación continua en España balance de un año de cambios . Revista de educación, ISSN 0034-8082, Nº 341, (Exemplar dedicado a: La cualificación profesion
- Vaquero garcía, A. (2009). La formación continua en Galicia: Un balance. en Santiago Iago Peñas, Alberto Vaquero García (Coords.): La formación para el empleo: situación act
- Zapata Ros, M., Cerezo Sánchez, P. (2007). La formación continua en Cataluña, formación de formadores: Conclusiones y propuestas a partir de los resultados del estudio Formación de Formadores y competencias transversales.. Revista de Educación a Distancia, nº 17.
- Martínez López, A. (2008). Los cursos de formación profesional ocupacional: sobre cómo se forman los formadores. Revista Iberoamericana de Educación, vol. 47, nº 4
- Ricoy Lorenzo, Mª del C., Rivero Fernández, Mª Reyes (2009). medios tecnológicos y otros recursos educativos utilizados en los cursos de formación ocupacional. Revista complutense de educación, vol. 20, nº 2, páxs. 435-454
- Aznar Díaz, I., Hinojo Lucena, F. J. (2009). La integración social a través del empleo y la formación: origen y evolución histórica de la formación profesional ocupacional. Revista Iberoamericana de educación, vol. 48, nº 6
- Cueto Iglesias, B. (2010). Los efectos de la formación ocupacional: ¿Importa la duración de las acciones?. Hacienda pública española, nº 195, pp. 9-36
- Holgueras González, A. I., (2011). La formación docente y la fogura del formador ocupacional. Enseñanza & Teaching: Revista Interuniversitaria de Didáctica, nº 29, páxs. 27-51
- Dautrey, P. (2009). Una lectura transversal de la Formación Ocupacional pública: entre Karl Polanyi, Max Weber y Michel Foucault. Cuadernos de Trabajo Social, nº 22, páxs. 109-121
- Sánchez Almagro, Mª Luisa (coord.) (2011). Guía práctica del asesor y orientador profesional. Madrid : Síntesis
- García, F. J. y Aguilar, D. (2011). Competencias profesionales del pedagogo: Ámbitos laborales y nuevos yacimientos de empleo . Ediciones Aljibe
- Unión Europea (2017). DigComp 2.1: The Digital Competence Framework for Citizens with eight proficiency levels and examples of use. Publications Office of the European Union
- Pérez Serrano, G. (2016). Diseño de proyectos sociales. Aplicaciones prácticas para su planificación, gestión y evaluación . Narcea
- Pulgar, J. L. (2016). Evaluación del aprendizaje en educación no formal: recursos prácticos. Narcea

- Aznar, I., Hinojo, F. J. y Fernández, F. D. (2007). Competencias, competencias profesionales y perfil profesional: retrato del perfil del psicopedagogo. . Publicaciones, 37, 109-139.
 - Bravo, L. (2009). Psicología educacional, psicopedagogía y educación especial . Revista IIPSI, 2(2), 217-225.
 - D'Anna, S. y Hernández, L. (2006). Introducción a la psicopedagogía laboral.. Aprendizaje Hoy
 - VV.AA. (2011). Guía práctica del asesor y orientador profesional. Síntesis
 - García, F. J. y Aguilar, D. (2011). Competencias profesionales del pedagogo: Ámbitos laborales y nuevos yacimientos de empleo . Ediciones Aljibe.
 - Hernández, L. (2008). . Temas de psicopedagogía laboral I. . Aprendizaje Hoy
 - Comisión Europea (2014). Employment and social affairs. Promoting jobs, inclusion and social policy as an investment. . Publications Office of the European Union
 - OCDE (2001). Definition and Selection of Competencies: Theoretical and Conceptual Foundations (DeSeCo). . Background Paper. Recuperado el 1 de enero de 2018, de: <http://www.oecd.org/education/skills-beyond->
 - Manso, J. y Thoilliez, B. (2015). La competencia emprendedora como tendencia educativa supranacional en la Unión Europea. Bordón, 67 (1), 85-99.
 - Pérez Serrano, G. (2016). Diseño de proyectos sociales. Aplicaciones prácticas para su planificación, gestión y evaluación . Narcea
 - Pulgar, J. L. (2016). Evaluación del aprendizaje en educación no formal: recursos prácticos. . Narcea.
 - Palomares-Montero, D. et al. (2019). Formación y orientación para el emprendimiento. Lo que dicen la bibliometría y los emprendedores noveles . Revista Española de Orientación y Psicopedagogía REOP. 30(1), 131 ? 143
 - Ministerio de Trabajo (2020). Repertorio Nacional de Certificados de Profesionalidad . SEPE
 - Soto-González, M.D., Suárez-Ortega, M., Ortega-Leal, M.P. (). Referentes teóricos psicopedagógicos de la formación para el desarrollo de la carrera emprendedora. PUBLICACIONES, 48(2), 173-196.
 - Suárez-Ortega, M., Sánchez-García, M.F., García-García, M.C. (2016). Caracterización de buenas prácticas y necesidades de mejora en los servicios de orientación para el empleo. . Revista Española de Orientación y Psicopedagogía, REOP, 27 (3), 43-60.
-

Bibliografía complementaria

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Deseño e desenvolvemento da acción socioeducativa/652G03002
Educación permanente/652G03008
Organización e xestión de institucións socioeducativas/652G03012
Acción socioeducativa con minorías e colectivos vulnerables/652G03022
Métodos de avaliación de programas/652G03023
Orientación ocupacional/652G03021
Orientación e políticas de emprego/652G03031
Administración local e acción cultural e educativa/652G03040

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

- Non se admitirán traballos dos que o profesor non teña constancia da súa realización.-

As datas de entrega dos traballos son propostas con antelación suficiente para a súa realización, polo que, logo de seren consensuadas no grupo-clase, e agás casos moi excepcionais, estas son inamovibles. -

Para poder ser calificado/a e avaliado/a é necesario ter entregado todos os traballos esixidos. De faltar algunha das partes, o alumno/a figurará como NON PRESENTADO/A ao non poder ser avaliado na totalidade das propostas de aprendizaxe.- Os traballos escritos

presentaránse paxinados, grapados e ben identificados (nome do alumno/alumna, curso, grupo, materia e nome do profesor). Non é necesario encadernación, fundas de plástico, aneis ou

deseños similares. É aconsellable facer copia do orixinal que se

entregue. -Sobre a entrega dos traballos, recoméndase a non impresión de borradores, o

uso de medios telemáticos e, de non ser posible, as impresións a dobre

cara en papel reciclado. Sobre este aspecto, o profesor dará oportunas

indicacións se é do caso.-O alumnado de modalidades

específicas de aprendizaxe e apoio á diversidade, ou que teña recoñecida dedicación ao estudo a tempo parcial ou calquera outra situación excepcional, deberá informar debidamente da súa casuística ao profesor, e coa debida acreditación. Debe facerse NO INICIO DO CURSO,

a efectos de poder adaptar a súa situación individual ás esixencias

curriculares da materia, poder cumprir os criterios de avaliación aos

que se someta o resto do alumnado e garantir a necesaria igualdade de

condicións no proceso de aprendizaxe e de oportunidades na avaliación da

materia. Excepcionalmente, no caso de que o /a

estudante, por razóns debidamente xustificadas, non puidera realizar

todas as probas de avaliación continua, o profesor adoptará as medidas

que considere oportunas para non prexudicar a súa cualificación-

No caso de estudantes con discapacidade, e dependendo da mesma,

o profesor arbitrará as probas oportunas contando co asesoramento da Unidade

Universitaria de Atención á Diversidade (ADI). - O alumnado de

segunda oportunidade deberá realizar unha proba obxectiva que contará o

100% da cualificación, baseada nos contidos da materia.- O calendario de titorías está exposto no lugar

oficial da web da Facultade e na cortiza de anuncios da porta do

despacho. (Despacho P0B16, Telf. 981167100 Ext. 4615)

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías